

รวมถาม-ตอบ ประเด็นปัญหาในการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ โดย ศ.เทียนฉาย กีระนันทน์

1. - การบรรยายเมื่อ 22 สิงหาคม 2560 ที่วิทยากรนำเสนอว่าเป็นเกณฑ์ใหม่ใช่หรือไม่ แล้วเกณฑ์ใหม่จะมีผลใช้บังคับเมื่อใด

- อยากทราบว่า การขอผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ นั้น ยังใช้เกณฑ์เก่าอีก 1 ปีใช่หรือไม่

ตอบ การบรรยายเมื่อ 22 สิงหาคม 2560 เป็นไปตามกรอบและเกณฑ์ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่บรรยาย และยังคงต้องใช้เกณฑ์ดังกล่าวนี้ต่อไป ส่วนเกณฑ์ที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมใหม่อีกนั้นยังไม่ได้ผ่านการพิจารณาของ ก.พ.อ. ส่วนที่ว่าจะผ่าน ก.พ.อ. เมื่อใด และจะให้มีผลบังคับใช้เมื่อใดนั้น ไม่ทราบ คงต้องคอยติดตามต่อไป

2. ใครเป็นผู้มีอำนาจจัดทำประกาศเกณฑ์ระดับคุณภาพของผลการสอนและผลงานทางวิชาการ เช่น มหาวิทยาลัย หรือคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ หรือสภามหาวิทยาลัย

ตอบ - เกณฑ์ระดับคุณภาพของผลงานทางวิชาการ มีอยู่แล้วในประกาศของ ก.พ.อ. ส่วนที่ประกาศจะทำให้ละเอียดชัดเจนขึ้นก็อาจทำได้โดยเป็นอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย (ซึ่งสภามหาวิทยาลัยจะมีมติมอบหมายให้หน่วยงานหรือองค์กรใดทำการแทนก็ย่อมได้ ภายใต้ความรับผิดชอบของสภามหาวิทยาลัยเอง)

- ส่วนเกณฑ์ระดับคุณภาพของผลการสอน นั้น ก.พ.อ. กำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการที่สภามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งแต่งตั้งขึ้น

3. - สาขาวิชาที่ขอผลงานทางวิชาการนี้สามารถสืบค้นได้ที่ไหน เนื่องจากมีอาจารย์ขอมานในสาขาวิชาแปลกๆ ใหม่ๆ

- ได้ยินมาว่า แต่ละคณะสามารถขอได้ตาม list สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ถ้าเป็นสายงานที่เป็น Interdisciplinary และไม่อยู่ใน list จะทำอย่างไรได้บ้าง

ตอบ ในปัจจุบัน ก.พ.อ. ยังใช้เกณฑ์กำหนดสาขาวิชาตามข้อเสนอของ ISCED ขององค์การยูเนสโก สหประชาชาติ แต่ก็ปรากฏความไม่พอเหมาะอยู่หลายประการ จึงกำลังดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเกณฑ์กำหนดสาขาวิชานี้ใหม่ ส่วนที่มหาวิทยาลัยต่างๆ ใช้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ยังคงเป็นไปตามแนวทางเดิม โดยสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบกำหนดสาขาวิชาที่อาจารย์แสดงความจำนงยื่นขอ บางกรณีสภามหาวิทยาลัยได้ประกาศรายชื่อสาขาวิชาทั้งหมดด้วย แต่ความแตกต่างและถกเถียงในประเด็นนี้ทำให้ต้องมีการทบทวนจัดระบบเพื่อให้ใช้เป็นฐานอ้างอิงฐานเดียวกัน

อนึ่ง สาขาวิชาที่กำหนดนั้น หมายถึง สาขาวิชา (discipline) ที่เป็นสาขาวิชาที่ผู้ขอตำแหน่งทางวิชาการมีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญเฉพาะจึงไม่จำเป็นต้องเป็นชื่อเดียวกับชื่อภาควิชา หรือชื่อคณะ หรือชื่อสาขานั้น (ซึ่งเหล่านั้นกำหนดขึ้นใช้ประโยชน์ในทางการบริหาร) เช่น อาจมีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ เป็นอาจารย์ประจำในสังกัดคณะรัฐศาสตร์ ก็ให้กำหนดว่าในคณะรัฐศาสตร์มีกลุ่มวิชาในหลักสูตรที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การคลัง หรือการคลังสาธารณะ เป็นต้น ยิ่งกว่านั้นสาขาวิชาชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะนี้ ต้องแสดงให้เห็นปรากฏจากผลงานทางวิชาการทุกประเภท และทุกชิ้นที่นำมาเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการด้วย (กรณีซึ่งมักเป็นปัญหาเสมอว่า ผลงานทางวิชาการที่อาจารย์เสนอให้พิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการเป็นของกลุ่มสาขาวิชาหนึ่ง แต่อาจารย์ขอตำแหน่งทางวิชาการที่ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะในอีกสาขาวิชาหนึ่ง

การใช้ชื่อกลุ่มสาขาวิชา มาเป็นสาขาวิชาชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง เช่น อาจารย์ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ซึ่งรวมเอาสาขาวิชาจำนวนมากอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ นับตั้งแต่ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ฯลฯ การแสดงตนเป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะในทุกๆ สาขาวิชาที่ยกตัวอย่างนั้น ย่อมเป็นไปได้ จะสังเกตว่ามีบางกรณีที่หลุดผ่านการคัดกรองความถูกต้องไปแล้ว ซึ่งก็คงต้องมีวิธีปรับปรุงแก้ไขต่อไป)

4. ถ้าผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการสังกัดในหมวดศึกษาทั่วไป สามารถยื่นขอในสาขาวิชาใดได้บ้าง (ตัวอย่างนี้มีตำราเรื่องมนุษย์กับสังคม และมีเอกสารประกอบการสอนวิชามนุษย์สัมพันธ์)

ตอบ ขึ้นอยู่กับตัวอาจารย์ผู้ขอตำแหน่งทางวิชาการ ว่าประสงค์จะชำนาญการในสาขาวิชาใด หรือประสงค์จะพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะของตนไปในด้านใด เช่น สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (สังคมศึกษา) หรือสาขาวิชาสังคมวิทยา เป็นต้น ทั้งนี้ อาจารย์ผู้ขอตำแหน่งฯ ต้องระบุ/กำหนดเอง และไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต้นสังกัด

5. อาจารย์ที่สอนภาษาจีน มีคุณวุฒิไม่ตรงกับวิชาที่สอน กรณีที่จบการศึกษาปริญญาตรีด้านจีนศึกษา ปริญญาโทและเอกด้านปรัชญาจีน แต่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับภาษาจีน จะขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการได้หรือไม่

ตอบ ถ้าอาจารย์ท่านนี้มีคุณสมบัติและเงื่อนไขต่างๆ ครบถ้วน ก็อาจขอตำแหน่งทางวิชาการได้ และขอตำแหน่งในสาขาวิชาที่อาจารย์ต้องการจะมีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ เช่น ขอเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชาภาษาจีนก็ได้ หรือสาขาวิชาการสอนภาษาจีนก็ได้ เป็นต้น (สังเกตด้วยว่า สาขาวิชาภาษาจีน จัดอยู่ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์ (Humanities) ส่วนสาขาวิชาการสอนภาษาจีน จัดอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (Social Sciences)

6. - มหาวิทยาลัยเอกชนมีอาจารย์ที่มีอายุหลังเกษียณ จะขอผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือรองศาสตราจารย์ได้หรือไม่

ตอบ ได้ ถ้าหากคุณสมบัติและเงื่อนไขต่างๆ ครบถ้วนตามเกณฑ์ (เพราะเกณฑ์ไม่ได้กำหนดอายุ) ปัจจุบันมีหลากหลายกรณี เช่น เกษียณอายุจากมหาวิทยาลัยของรัฐในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ เมื่อไปปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ประจำต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน ได้ขอตำแหน่งศาสตราจารย์ก็มี

- ถ้าขอได้ จะใช้เกณฑ์ทั่วไปใช่หรือไม่

ตอบ ต้องใช้เกณฑ์ปกติทั่วไปเหมือนอื่นๆ ยังไม่มีการกำหนดตำแหน่งทางวิชาการสำหรับผู้สูงอายุในขณะนี้

- แล้วถ้าขอได้ จะใช้ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ

ตอบ ขึ้นอยู่กับกรณี ถ้าเป็นอาจารย์ประจำต้องขอผู้ช่วยศาสตราจารย์ แต่ถ้าเป็นอาจารย์พิเศษ (ในมหาวิทยาลัยเอกชน) ต้องขอผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ

- ถ้าอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นอาจารย์มาก่อน แต่เกษียณมาจากการทำงานบริษัท จึงมีอายุงานไม่มาก จะมีการพิจารณาเกณฑ์อื่นเพิ่มอีกหรือไม่

ตอบ ใช้เกณฑ์ปกติทั่วไป ไม่มีเกณฑ์อื่นและไม่มีข้อยกเว้น

7. กรณีการโอนย้ายของข้าราชการ อาจารย์ได้ส่งขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนประเมินผลการสอน และได้ขอโอนย้ายไปอีกมหาวิทยาลัยหนึ่ง มหาวิทยาลัยที่รับโอนจะดำเนินการอย่างไรในการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์นั้น

ตอบ การยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการนั้น เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้รับเรื่องแล้ว จะดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ ไม่ว่าผู้ยื่นขอนั้นจะเสียชีวิต เกษียณ ลาออก หรือโอนไปที่อื่นก็ตาม เพราะผลการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการว่าผ่านหรือไม่ผ่าน ย่อมมีผลย้อนหลังไปจนถึงวันที่สภามหาวิทยาลัยรับเรื่อง ซึ่งเป็นวันที่ผู้ขอ ยังปฏิบัติงานอยู่ที่มหาวิทยาลัยนั้น

ส่วนมหาวิทยาลัยที่รับโอนอาจารย์ก็ต้องรอผลการพิจารณาข้างต้น หากผลการพิจารณาว่าผ่าน และสภามหาวิทยาลัยผู้ให้โอนมีมติแต่งตั้งอาจารย์นั้นเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ (เช่น เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์) แล้วมหาวิทยาลัยผู้รับโอนจึงอาจพิจารณาคำร้องของอาจารย์ขอเทียบโอนตำแหน่งทางวิชาการ (เช่น เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์) นั้นอีกชั้นหนึ่ง

8. ก.พ.อ. ได้กำหนดระยะเวลาในการประเมินผลการสอนหรือไม่ (กรณีที่คณะอนุกรรมการขอให้ปรับปรุงแก้ไขเอกสารประกอบการสอนหลายครั้งก่อนการประเมิน?)

ตอบ ไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลการสอนไว้ โดยทั่วไปคณะกรรมการพิจารณาคำหนดตำแหน่งทางวิชาการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาประเมินผลการสอน แต่อาจมอบหมายให้มีผู้ประเมินผลการสอนแทนได้ กรณีความล่าช้านี้ก็อาจประมวลเป็นผลการประเมินประสิทธิภาพของการพิจารณาให้คณะกรรมการพิจารณาคำหนดตำแหน่งทางวิชาการได้ทราบเพื่อปรับปรุงแก้ไข และขอสำคัญผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ประเมินต้องทำหน้าที่ประเมิน (ว่าผ่านหรือไม่ผ่าน หรือเสนอให้แก้ไข) ถ้าไม่ผ่านก็เป็นอันยุติการดำเนินการพิจารณาต่อไป แต่ถ้าเสนอให้แก้ไขย่อมเป็นวิจรรย์ญาณของผู้เสนอขอฯว่าจะปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ และอาจเสนอแย้งด้วยเหตุผลและหลักการทางวิชาการปกติแล้วต้องประเมินผลก่อนว่ายังไม่ผ่าน และบกพร่องข้อใดจุดใดนั้นอาจแก้ไขได้ จึงเปิดโอกาสให้ปรับปรุงแก้ไขได้ หากยังไม่แสดงผลประเมินและขอให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนั้น อาจถือว่าเป็นน้ำใจของผู้ประเมินเอง โดยยังไม่ประสงค์ระบุไปว่าไม่ผ่านในทันที

9. การประชุมประเมินผลงานทางวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิไม่ได้ประเมินแต่มีมติให้แก้ไขผลงานวิชาการก่อนถูกต้องหรือไม่ หรือควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินก่อน

ตอบ แท้จริงแล้ว กรณีทำนองนี้ เห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินแล้ว คือ ยังไม่ผ่าน แต่อยู่ในวิสัยที่อาจแก้ไขได้ จึงให้โอกาส จากนั้น จึงขึ้นอยู่กับผู้ขอฯว่าจะแก้ไขปรับปรุงหรือไม่ หากไม่ปรับปรุงแก้ไขขมติว่าไม่ผ่านนั้น ได้ปรากฏผลแล้ว

กรณีซึ่งต้องให้คณะกรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการชี้แจงให้ผู้ทรงคุณวุฒิทราบว่า มติของท่านนั้นคือผลการประเมินแล้ว จำเป็นต้องบันทึกเช่นนั้นเพราะหากยังไม่มิตินิติประการใด ผู้ขอจะไปแก้ไขส่วนหนึ่งส่วนใดของผลงานทางวิชาการไม่ได้

อนึ่ง ผลงานวิจัยจะแก้ไขไม่ได้เลยไม่ว่าในกรณีใดๆ

10. ผู้พิจารณาผลงานของต้นสังกัด จำเป็นต้องมีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงกว่าผู้ขอฯ หรือไม่ หรือเป็นผู้พิจารณาตามตำแหน่งบริหารของต้นสังกัดได้

ตอบ ผู้บริหารหรือต้นสังกัด (ไม่ว่าผู้ใด) ไม่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาคำขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการของบุคคลใด เว้นแต่การรับรองข้อความในแบบคำขอว่าถูกต้องในฐานะผู้บังคับบัญชา หากทราบว่าไม่ถูกต้องก็อาจไม่ลงนามรับรองได้

11. การพิจารณาผลงานฯ ควรปิดบังชื่อผู้ขอหรือไม่ และผู้ขอควรรู้ได้หรือไม่ว่าคณะกรรมการพิจารณาผลงานมีใครบ้าง

ตอบ ในสถานการณ์ปัจจุบัน เปิดเผยชื่อผู้ขอ เพราะต้องมีการตรวจสอบคุณสมบัติเงื่อนไขของตำแหน่ง และรวมถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ขอ ส่วนคณะกรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการนั้น โดยทั่วไป สภามหาวิทยาลัยเป็นผู้แต่งตั้งมีกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นประธาน สถานการณ์ปัจจุบัน โดยทั่วไปในประเด็นนี้ เปิดเผยและทราบกันโดยทั่วไป แต่ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งซึ่งมอบหมายให้ประเมินคุณภาพของผลงานทางวิชาการนั้น เป็นสิทธิของผู้ขอซึ่งต้องระบุแต่ต้นกระบวนการว่าประสงค์จะทราบนามผู้ทรงคุณวุฒิ หรือสละสิทธิการขอทราบนามผู้ทรงคุณวุฒินั้น เพราะผู้ทรงคุณวุฒิอาจไม่รับพิจารณาขอตำแหน่งทางวิชาการของผู้นั้นก็ได้อีก หากทราบว่าผู้ขอต้องการทราบนามผู้ทรงคุณวุฒิ

12. กระบวนการและขั้นตอนการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ตอบ - ในปัจจุบัน ก.พ.อ. เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ สำหรับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งเป็นประชากรส่วนน้อยในบรรดาคณาจารย์ประจำทั้งหมด) ส่วนพนักงานในมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ ได้อิงใช้หลักเกณฑ์และวิธีการของ ก.พ.อ. โดยอาจปรับแก้ให้ต่างไปได้บ้างในส่วนที่ไม่ต่ำกว่าที่หลักเกณฑ์และกระบวนการนั้นได้กำหนดไว้ สำหรับพนักงานในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สภามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ส่วนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อยู่ภายใต้การกำกับรับผิดชอบของ กกอ. (คณะกรรมการการอุดมศึกษา) ซึ่ง กกอ. มีมติให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.อ. กำหนด โดยอนุโลม

- ทั้งหมดนี้เฉพาะสถาบันอุดมศึกษาในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษาเท่านั้น

13. บุคคลเคยปฏิบัติงานในสายงานสนับสนุนเป็นเวลานาน ต่อมาเปลี่ยนเป็นสายงานวิชาการ ฉะนั้น เวลาปฏิบัติงานในสายสนับสนุนมาก่อนด้วยในการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการได้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ เพราะเวลาที่นับเป็นคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ต้องเป็นอาจารย์ประจำ และมีชั่วโมงสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาและต้องทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า...ปี (ขึ้นอยู่กับคุณวุฒิ ประสบการณ์ในวิชาชีพ และอื่นๆ)

14. กรณีอาจารย์ชาวต่างประเทศ สัญญาจ้างรายปี สามารถขอตำแหน่งทางวิชาการได้หรือไม่

ตอบ ได้ หากเป็นอาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติและเงื่อนไขครบถ้วน มิฉะนั้นก็อาจขอตำแหน่งเป็น “ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ” หากมีคุณสมบัติและเงื่อนไขครบถ้วน

15. ในกรณีสาขาวิชาขาดแคลนในประเทศไทย มีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นจำนวนน้อย หรือไม่มีเลย จะทำอย่างไร

ตอบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.อ. กำหนด อนุญาตให้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาใกล้เคียงก็ได้ แต่ต้องขอเป็นกรณีพิเศษเฉพาะตัวต่อ ก.พ.อ. หรือต่อสภามหาวิทยาลัย แล้วแต่กรณี ก่อนการแต่งตั้งเป็นผู้ประเมิน

16. ขอตำแหน่งทางวิชาการก่อนกำหนดได้หรือไม่ เช่น ขอตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันที หลังจบการศึกษาปริญญาเอก

ตอบ อาจขอตำแหน่งทางวิชาการได้ทุกกรณีที่คุณสมบัติไม่ครบ และเงื่อนไขไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่ต้องเป็นการขอตำแหน่งโดยวิธีพิเศษ

17. จำนวนผลงานทางวิชาการที่ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการของแต่ละสถาบันเท่ากันหรือไม่ อย่างไร

ตอบ โดยหลักการแล้ว หลักเกณฑ์และวิธีการไม่ได้กำหนดจำนวนชิ้นงานที่ยื่นขอ แต่กำหนดจำนวนชิ้นงานขั้นต่ำที่ต้องผ่านเกณฑ์ และโดยทั่วไปกำหนดไว้ “อย่างน้อย 1 ชิ้น” ในประเภทผลงานนั้นๆ อย่างไรก็ตาม ขอให้ดูคำถามคำตอบ ข้อ 12 ก่อนหน้านี้นี้ประกอบด้วย ความแตกต่างไม่ได้อยู่ที่สถาบัน แต่อยู่ที่ประเภทบุคลากร (คือ ข้าราชการ พนักงาน อาจารย์ในอุดมศึกษาเอกชน อาจารย์พิเศษ เป็นต้น)

18. การเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการด้วยจำนวนชิ้นงานที่มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ มีส่วนช่วยให้ผ่านการประเมินมากกว่า หรือไม่ อย่างไร

ตอบ จากคำถาม คำตอบ ข้อ 17 ก.พ.อ. ไม่ได้กำหนดจำนวนชิ้นงานที่ยื่นขอ แต่กำหนดจำนวนชิ้นงานที่ผ่านเกณฑ์ ดังนั้น หากเกณฑ์กำหนดว่าต้องมีชิ้นงานที่ผ่านไม่น้อยกว่า 1 ชิ้น การยื่นเสนอผลงาน 10 ชิ้น ย่อมมีโอกาสได้มากกว่ายื่นเสนอผลงานเพียง 1 ชิ้น และยังขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลงานนั้นด้วย

19. จำนวนหนังสือและบทความที่เหมาะสมต่อการยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ ?

ตอบ ไม่มีความเห็นและไม่ทราบ แต่จะขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลงานนั้นมากกว่า

20. เกณฑ์ใหม่ในการขอตำแหน่งทางวิชาการมีแนวทางอย่างไร

ตอบ ไม่ทราบ

21. การเขียนเอกสารประกอบการสอน สามารถนำเนื้อหาจากหนังสืออื่นๆ มาเขียนประมาณ 50 % ดีหรือไม่
ตอบ ไม่ทราบ ขอให้พิจารณาจากนิยามความหมายของ “เอกสารประกอบการสอน” ที่ให้ไว้ในการบรรยาย
เมื่อ 22 สิงหาคม 2560

22. เอกสารประกอบการสอนหรือเอกสารคำสอนที่ผลิตขึ้นตามภาระงานสอน ควรจะมีจำนวนหน่วยกิต
หรือบรรยาย หรือปฏิบัติกี่ชั่วโมง เพื่อให้เหมาะสมในการประเมิน เพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ
ตอบ อ่านความหมายและเกณฑ์ที่ให้ไว้ในการบรรยายเมื่อ 22 สิงหาคม 2560 ไม่มีหลักเกณฑ์กำหนด
จำนวนหน้าบรรทัด หรือจำนวนชั่วโมงในกรณีนี้

23. เอกสารประกอบการสอน ก.พ.อ. ให้ทำรูปเล่มตามฟอร์มแม่ตที่หนังสือ ก.พ.อ. ระบุ แต่ในการบรรยาย
ให้ใช้เป็นเอกสารเย็บเล่มก็ได้ ส่วนมากมหาวิทยาลัยให้ทำเป็นเล่มสมบูรณ์ จะทำอย่างไรดี
ตอบ ประการแรก ตรวจสอบแล้ว ก.พ.อ. ไม่เคยกำหนดรูปเล่มหรือฟอร์มแม่ตของเอกสารประกอบการสอน
เพราะเอกสารประกอบการสอนเป็นของผู้สอน ใช้ในการจัดระบบการสอน แต่ไม่ได้เผยแพร่ให้ผู้เรียนด้วยซ้ำไป
อย่างไรก็ดี ในเมื่อ ก.พ.อ. อนุญาตให้สภามหาวิทยาลัยกำหนดเกณฑ์เพิ่มเติมได้ไม่ต่ำกว่าที่ ก.พ.อ. กำหนด
ดังนั้น เมื่อสภามหาวิทยาลัยของท่านกำหนดไว้อย่างไรก็น่าจะต้องทำไปตามที่สภาฯ กำหนดนั้น

24. - เอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน และตำรา ในรายวิชาเดียวกัน ใช้ขอกำหนดตำแหน่ง
ทางวิชาการได้หรือไม่

ตอบ ได้ชี้แจงแล้วว่า ตำราอาจเป็นวิวัฒนาการต่อยอดมาจากเอกสารคำสอน และเอกสารคำสอน อาจเป็น
วิวัฒนาการต่อยอดมาจากเอกสารประกอบการสอน (ย้อนไปดูในเกณฑ์เก่าก่อนหน้านี เอกสารประกอบการสอน
ใช้ขอตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกสารคำสอนใช้ขอตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และตำราใช้ขอตำแหน่ง
ศาสตราจารย์) ดังนั้น เมื่อเป็นระบบที่อาจเป็นวิวัฒนาการต่อยอดได้ ทั้ง 3 สิ่ง ในวิชาสอนวิชาเดียวกัน ก็อาจใช้ขอ
ตำแหน่งทางวิชาการได้ โดยเอกสารประกอบการสอนกับเอกสารคำสอนใช้ในการประเมินผลการสอน ส่วนตำรา
ใช้เป็นผลงานทางวิชาการ แต่การที่เป็นวิวัฒนาการต่อยอดกัน จึงนำทั้งหมดมาใช้ในการกำหนดตำแหน่ง
ทางวิชาการคราวเดียวกันไม่ได้ เช่น ใช้เอกสารคำสอนในวิชา ก. เพื่อประเมินผลการสอนสำหรับขอ
รองศาสตราจารย์แล้ว จะเอาตัวเอกสารคำสอนนั้นมาเข้าเล่มจัดรูปเป็นตำราหรือหนังสือ ให้เป็นผลงานทางวิชาการ
ใช้ขอรองศาสตราจารย์คราวเดียวกันนั้นย่อมไม่ได้ (ต้องคำนึงว่าของสิ่งนั้นได้ใช้ประเมินผลการสอนไปแล้ว
เป็นอันจบ) นอกจากนั้น ตำราหรือหนังสือในวิชานั้น หากนำมาใช้เป็นผลงานทางวิชาการในการขอศาสตราจารย์
ก็ต้องมีส่วนสำคัญที่แสดงวิวัฒนาการต่อยอดความรู้เพิ่มเติมขึ้นด้วย นอกเหนือจากการจัดรูปแบบของตำราหรือ
หนังสือตามที่กำหนดแล้ว

- กรณีเอกสารประกอบการสอน/ เอกสารคำสอน มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับตำรา มีเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร

ตอบ ไม่มีเกณฑ์ในการพิจารณา เพราะเป็นผลงานคนละประเภท เอกสารประกอบการสอน/เอกสารคำสอน เป็นหลักฐานประกอบการประเมินผลการสอน และไม่ใช้ผลงานทางวิชาการ จึงเป็นคนละเรื่องกับตำรา ซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการ และต้องประเมินตามหลักเกณฑ์การประเมินผลงานทางวิชาการ

25. ผลงานวิชาการ ประเภทบทความวิชาการ ในการเสนอขอผู้ช่วยศาสตราจารย์ หากบทความนั้นตีพิมพ์ในวารสาร TCI กลุ่ม 1 และอยู่ในฐานข้อมูล ASIAN CITATION INDEX (ACI) แต่วารสาร LEARN JOURNAL (ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) ซึ่งมี peer reviewer เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการคุณภาพพิจารณาแล้ว แบบนี้กรรมการผู้ประเมินจะพิจารณาเป็นประเด็นใด

ตอบ ไม่เข้าใจคำถาม อย่างไรก็ตาม ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น peer reviewer ต้องมาจากหลากหลายสถาบันด้วย

26. เรื่องตำราใช้กับมหาวิทยาลัยเปิด สามารถนำมาขอเป็นผลงานทางวิชาการของผู้เขียน ซึ่งเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยปิดได้หรือไม่ หากได้ต้องมีกระบวนการอย่างไร

ตอบ ได้ และมีผู้นำมาขอเป็นผลงานทางวิชาการประเภท “ตำรา” แล้วหลายราย โดย ก.พ.อ. ได้มีเกณฑ์กำหนดชัดเจนไว้ว่า ต้องเป็นหลายหน่วยที่มีเนื้อหาแตกต่างกัน และอยู่สาขาวิชาเดียวกัน และมีจำนวนอย่างน้อย 5 หน่วย จึงอาจเทียบได้กับตำรา 1 เล่ม

27. เคยทำงานต่างประเทศ มาบรรจุเข้าเป็นอาจารย์ จะสามารถนำผลงานวิจัยที่ต่างประเทศมาใช้ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการได้หรือไม่ โดยไม่มีผลงานวิจัยอื่นๆ ที่ดำเนินการในการปฏิบัติงานที่มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานปัจจุบันเลย

ตอบ ไม่มีข้อห้ามปฏิบัติในกรณีนี้

28. จากผลงานวิจัย 1 โครงการ สามารถเผยแพร่เป็นบทความวิจัยในประเด็นที่แตกต่างกันได้มากกว่า 1 เรื่อง จัดว่าเป็นการนำเสนอผลงานซ้ำซ้อนหรือไม่

ตอบ โดยหลักการแล้วจะไม่ถือว่าซ้ำซ้อน ทั้งนี้ บทความวิจัยนั้น ต้องเขียนแสดงประเด็นวิจัยที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน และเผยแพร่ในต่างแหล่ง ต่างกรรมต่างวาระกัน

29. หากส่งบทความวิจัย 3 บทความ หากผ่าน 1 บทความ ถือว่าผ่านเลยหรือไม่

ตอบ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์และระดับตำแหน่ง หากเกณฑ์ระบุว่าอย่างน้อย 1 บทความ ต้องผ่านเกณฑ์ระดับ “ดี” และหากบทความวิจัย 1 บทความได้ระดับ “ดี” ก็ถือว่า ผ่าน แต่ถ้าเกณฑ์ระบุว่าอย่างน้อย 2 บทความ ต้องผ่านระดับ “ดีมาก” และบทความวิจัย 1 บทความนั้น ผ่านระดับ “ดี” ถือว่า ไม่ผ่าน

30. - การขอตำแหน่งศาสตราจารย์ ควรใช้บทความกี่เรื่อง

ตอบ ไม่มีเกณฑ์กำหนดไว้

- สกอ. มีระเบียบกำหนดจำนวนบทความวิจัยหรือไม่

ตอบ ก.พ.อ. ไม่มีระเบียบกำหนดว่าต้องใช้เสนอขอเกี่ยวกับบทความ แต่มีการกำหนดจำนวนบทความขั้นต่ำที่ต้องมีระดับคุณภาพในเกณฑ์ “ผ่าน”

- ทางวิศวกรรมเครื่องกล ส่งบทความวิจัยนานาชาติ 70 เรื่อง ยังตก เพราะอะไร

ตอบ แสดงว่าบทความวิจัยทั้ง 70 เรื่อง ยังไม่ได้ระดับคุณภาพในเกณฑ์ “ผ่าน”

31. - สัดส่วนของผู้มีส่วนร่วมในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์กับบทความวิจัย ต้องเป็นสัดส่วนเดียวกันหรือไม่

- กรณีทำงานวิจัย 3 คน (มีชื่อในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 3 คน) แต่เมื่อนำไปเสนอผลงานวิจัย

ใช้ชื่อเพียงคนเดียว แต่มีเอกสารแสดงการเผยแพร่สัดส่วนในผลงานวิชาการ ถือว่าผิดจรรยาบรรณทางวิชาการหรือไม่

ตอบ ในโครงการวิจัยหนึ่งๆ อาจมีผู้ร่วมงานหลายคน เมื่อเผยแพร่ในรูปของรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์กับบทความวิจัย ซึ่งเผยแพร่ต่างกรรมต่างวาระกัน ก็อาจมีผู้ร่วมงานแตกต่างกันได้ ยกตัวอย่าง โครงการวิจัยหรือได้ทำการเผยแพร่เป็นบทความวิจัยหลายบท แต่ละบทเสนอในต่างกรรมต่างวาระ โดยมีชื่อผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบแตกต่างกันได้ เช่น บทความที่ 1 มีชื่อ ก กับ ข และบทความที่ 2 มีชื่อ ก กับ ค ทั้งนี้ เพราะความรับผิดชอบในบทความวิจัยนั้นแตกต่างกัน ประเด็นสำคัญที่สุดอยู่ที่ทุกคนที่มีส่วนร่วม ในโครงการวิจัยนั้นต้องรับรู้ (ด้วยการลงนามรับรองสัดส่วนการมีส่วนร่วม) ทั้งหมดว่า รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์มีชื่อใครบ้างและรับผิดชอบในสัดส่วนเท่าใด ในบทความวิจัยมีชื่อใครบ้างและรับผิดชอบในสัดส่วนเท่าใด ปัญหาจึงมักอยู่ที่ใครบางคนแอบเอางานไปเผยแพร่ โดยผู้ร่วมงานอื่นไม่รู้ ซึ่งเป็นการทุจริตทางวิชาการ

ทั้งนี้ แม้แต่การนำผลงานไปเสนอเพียงผู้เดียวยกย่อมทำได้ ทั้งๆ ที่ ทั้งโครงการวิจัยร่วมรับผิดชอบกันหลายคน เพราะในเวทีที่นำไปเสนอนั้นอนุญาตให้เสนอได้เพียงผู้เดียว แต่ผู้เสนอต้องแสดงให้เห็นว่าผลงานเป็นของหลายคนและมีผู้ใดบ้างร่วมกันรับผิดชอบ

32. สัดส่วนผลงานวิจัยเท่าใด จึงจะพอเพียงต่อการนับเป็นผลงาน 1 ชิ้น

ตอบ ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติของแต่ละสถาบันนั้น โดยหลักการแล้วน่าจะต้องเป็น Corresponding Author และมีสัดส่วนรับผิดชอบไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

แต่ในบางกรณี บางสถาบันยังกำหนดให้ต้องมีผลงานวิจัยทำคนเดียว หรือร้อยละ 100 อย่างน้อย 1 ผลงาน

33. การเป็น Corresponding Author นับได้เท่ากับ Principal Investigator หรือไม่

ตอบ ขึ้นอยู่กับว่า Principal Investigator มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบอะไรบ้างในโครงการวิจัยนั้น

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาในแง่ของโครงการวิจัย อาจเห็นบทบาทของ Principal Investigator ชัดเจน แต่หากพิจารณาในแง่ของการนำผลงานไปเผยแพร่ในรูปของบทความวิจัย หรือรายงานการวิจัย จะเห็นบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ Corresponding Author ได้ชัดเจนมาก

34. - กรณีผู้ขอ มีผลงานวิจัยชิ้นหนึ่ง ตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือประมวลผลการประชุมทางวิชาการ (Proceedings) ซึ่งมีบรรณาธิการมาจากหลากหลายสถาบัน ถือว่าได้ “เผยแพร่” ตามเกณฑ์หรือไม่

- หากผ่าน คำว่า “หลากหลายสถาบัน” พิจารณาอย่างไร

ตอบ บรรณาธิการมีหลายคนและแต่ละคนมาจากต่างสถาบันกัน โดยเฉพาะสถาบัน หมายถึง สถาบันอุดมศึกษา

กรณีที่เป็นปัญหายังเกิดจาก Proceedings ของการประชุมทางวิชาการ ที่จัดขึ้นโดยคณะวิชาหนึ่งของมหาวิทยาลัยหนึ่ง บรรณาธิการยังมากกว่า 1 คน มาจากคณะเดียวกันของมหาวิทยาลัยนั้น ซึ่งหลักการสำคัญคือ ต้องการความหลากหลาย เพื่อให้เป็น Peer reviewer ที่แท้จริง (ดูความหมายหรือคำอธิบายของ Peer reviewer ประกอบด้วย)

35. - ทิศทางการทำวิจัยปัจจุบัน เป็นการข้ามศาสตร์แบบบูรณาการ ปัญหาที่พบคือ ควรแบ่งสัดส่วนงานหรือไม่ เพราะหากแบ่ง แรงจูงใจในการทำงานวิจัยจะลดลง และยากต่อการจัดสัดส่วนเพื่อขอผลงาน

ตอบ ต้องแยกประเด็นระหว่าง “ปริมาณผลงาน” กับ “สัดส่วนในผลงาน” ให้ชัดเจน การกำหนดสัดส่วนงานในการขอตำแหน่งทางวิชาการนี้ เพื่อแสดงว่าใน “บทความวิจัย” นี้มีใครร่วมรับผิดชอบบ้าง และในสัดส่วนเท่าใด

- ผู้ประเมินในประเทศไทย มีข้อจำกัดหรือไม่ในการประเมินผลงานทำนองนี้

ตอบ มีบ้าง หากผู้ขอใช้ผลงานวิจัยสหสาขาวิชาแบบบูรณาการข้ามศาสตร์ ไปขอตำแหน่งทางวิชาการเฉพาะในกรณีทำหน้าที่คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการต้องสรรหา และคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นผู้ประเมินด้วยความรอบคอบและระมัดระวังเป็นพิเศษ

36. มีความเห็นอย่างไรในการทำผลงานทางวิชาการ โดยเฉพาะงานวิจัย โดยไม่ได้ขอรับทุนจากหน่วยงานใด ควรได้รับการพิจารณาแตกต่างไปจากกรณีได้รับทุนสนับสนุนหรือไม่ และควรให้น้ำหนักผลงานแตกต่างไปหรือไม่

ตอบ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ผลงานวิจัย หลายกรณีของหลายประเด็นปัญหาที่วิจัย ก็ไม่ได้มีค่าใช้จ่ายสูงถึงกับต้องขอรับทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายนั้น แต่หลายกรณีมีค่าใช้จ่ายสูง การไม่ได้รับทุนสนับสนุนก็ไม่อาจทำงานวิจัยนั้นได้ ดังนั้น การมีทุนสนับสนุนหรือไม่ จึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญในการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ ประเด็นหลัก คือ ใน “ผลงานวิจัย” นั้นเอง เมื่อเป็นเช่นนี้ การได้รับทุนสนับสนุนหรือไม่ จึงไม่เป็นเหตุให้ต้องแยกหลักเกณฑ์การพิจารณา หรือการให้น้ำหนักคุณค่าความสำคัญที่แตกต่างกัน

37. กรณี “ตำรา” ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชา ชื่อตำราจำเป็นต้องเป็นชื่อเดียวกันหรือสัมพันธ์กันกับชื่อรายวิชาหรือไม่

ตอบ ไม่จำเป็น

38. ผลงานวิชาการรับใช้สังคม แตกต่างจากงานรับจ้างที่ปรึกษาอย่างไร

ตอบ ขอให้พิจารณาจากนิยามความหมายในเกณฑ์ของ ก.พ.อ. ให้สังเกตว่าการรับจ้างที่ปรึกษานั้นมักเป็นการให้คำปรึกษาแก่ผู้ว่าจ้าง ซึ่งไม่ใช่สังคมโดยรวม หลายกรณีผู้ว่าจ้างอาจมีวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ขัดแย้งกับสังคมก็ได้

39. ผลงานวิชาการรับใช้สังคม มีแนวทางในการพิจารณาอย่างไร

ตอบ จะติดต่อขอกรณีเฉพาะที่มีการพิจารณาไว้แล้วมาเสนอให้ทราบต่อไป

40. การเผยแพร่หนังสือต้องแสดงหลักฐานว่าได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างไร แตกต่างจากผลงานวิชาการอื่นอย่างไร เช่น เอกสารคำสอน

ตอบ หลักฐานที่แสดงให้เห็นเชื่อได้ว่าผู้ทรงคุณวุฒิ (นาม-ตำแหน่งหน้าที่ และผลงานทางวิชาการ หรือวิชาชีพ) คือใครบ้าง และได้ผ่านประเมินหนังสือในทางวิชาการแล้ว (เช่น การให้ขอวิพากษ์วิจารณ์เสนอให้แก้ไขปรับปรุง หรือค้นคว้าเขียนเพิ่มเติม เป็นต้น) ประเด็นนี้ สำหรับสนับสนุนคุณภาพของหนังสือ เพื่อให้หลีกเลี่ยงหนังสือที่เขียนเอง พิมพ์เอง และจัดเผยแพร่ในวงแคบ หรือไม่เคยเผยแพร่เลย

41. งานวิจัยที่นำไปเสนอในการประชุมทางวิชาการและเผยแพร่ในรูป Proceedings จะเรียกว่างานวิจัยหรือบทความวิจัย

ตอบ งานวิจัยหนึ่งๆ อาจนำเสนอหรือเผยแพร่ในรูป

- (1) รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
- (2) บทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ
- (3) บทความวิจัยเสนอในการประชุมทางวิชาการ และเผยแพร่เป็น Proceedings
- (4) บทความวิจัยในหนังสือรวมบทความวิจัย

จึงชัดเจนว่า บทความวิจัยเป็นรูปแบบหนึ่งของการเผยแพร่งานวิจัย

42. การที่ผู้ให้ทุนวิจัย เช่น สกอ. จัดให้อาจารย์ผู้รับทุนได้นำเสนอผลงานวิจัย แต่ไม่ได้เผยแพร่เป็น Proceedings ผู้วิจัยจะนำไปตีพิมพ์ หรือนำเสนอที่อื่นได้หรือไม่ ถือว่าผิดจรรยาบรรณหรือไม่

ตอบ ควรปรึกษาผู้ให้ทุนวิจัย เช่น สกอ. ว่าควรทำอย่างไร เพราะแต่ละกรณีอาจกำหนดเงื่อนไขของการให้ทุนวิจัยไว้แตกต่างกัน

43. ผลงานวิจัยสายสังคมศาสตร์ ไม่มีรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สามารถใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการได้หรือไม่
ตอบ แล้วจะใช้อะไรเป็นตัวยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ?

ที่ทราบและเข้าใจตลอดมา สายสังคมศาสตร์เป็นกลุ่มสาขาวิชาเดียวที่มีรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
กลุ่มสาขาอื่นๆ โดยเฉพาะทางวิทยาศาสตร์ ไม่นิยมทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ แต่จัดทำเป็นบทความวิจัย
เข้าใจอะไรผิดหรือเปล่า?